

**Қарағанды қаласының мемлекеттік активтер және сатып алу бөлімі» ММ
қызметіндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне жүргізілген ішкі талдау
нәтижелері бойынша**

АНАЛИТИКАЛЫҚ АНЫҚТАМА

Қарағанды қаласы

2026 жылғы 12 тамыз

Қарағанды қаласының «Мемлекеттік активтер және сатып алу бөлімі» ММ басшысының бұйрығымен бекітілген жұмыс тобы Қарағанды қаласының «Мемлекеттік активтер және сатып алу бөлімі» ММ (бұдан әрі – Бөлім) қызметіндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне 2025 жылғы қаңтардан маусымға дейінгі кезең аралығында ішкі талдау жүргізді.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау Қазақстан Республикасының Конституциясына, 2015 жылғы 18 қарашадағы «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Қазақстан Республикасының Заңына, Қазақстан Республикасы Мемлекеттік қызмет істері және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі Төрағасының 2016 жылғы 19 қазандағы № 12 бұйрығымен бекітілген Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізудің үлгілік қағидаларына, Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі Төрағасы 2022 жылғы 30 желтоқсанда бекіткен Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу жөніндегі әдістемелік ұсынымдарға, сондай-ақ Бөлім басшысының 2025 жылғы 25 маусымдағы № 648 бұйрығына сәйкес жүргізілді.

Бөлім өз қызметінде Қазақстан Республикасының Конституциясын, 2011 жылғы 1 наурыздағы «Мемлекеттік мүлік туралы», 2015 жылғы 4 желтоқсандағы «Мемлекеттік сатып алу туралы» Қазақстан Республикасының заңдарын, Қарағанды қаласы әкімдігінің 2023 жылғы 6 наурыздағы № 15/02 қаулысымен бекітілген «Қарағанды қаласының мемлекеттік активтер және сатып алу бөлімі» мемлекеттік мекемесі туралы ережені және өзге де нормативтік құқықтық актілерді басшылыққа алады.

Бөлімнің негізгі қызметі – Қарағанды қаласының коммуналдық мүлкін басқару, үйлестіру, пайдалану және оған билік ету саласында басшылықты жүзеге асыру, сондай-ақ бірыңғай ұйымдастырушы ретінде мемлекеттік сатып алуды ұйымдастыру және өткізу.

Бөлімнің қызметіне сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау тұрғысынан ішкі талдау мынадай бағыттар бойынша жүргізілді:

1. Бөлімнің қызметін реттейтін заңнамадағы сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау;
2. Бөлімнің ұйымдастырушылық-басқарушылық қызметіндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау.

Жүргізу кезеңі: 01.01.2026 ж. – 31.08.2026 ж.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу барысында мыналар анықталды:

1. Бөлімнің қызметін реттейтін заңнамадағы сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау.

• Мемлекеттік сатып алу саласындағы қызмет бағыты бойынша:

1. Қазақстан Республикасының «Мемлекеттік сатып алу туралы» Заңының (бұдан әрі – Заң) 9-бабы 1-тармағының 4) тармақшасына сәйкес әлеуетті өнім берушілерге мемлекеттік сатып алу туралы шарт бойынша міндеттемелерді орындау үшін жеткілікті материалдық, еңбек және қаржылық ресурстардың болуына қатысты біліктілік талаптары қойылады.

Әлеуетті өнім беруші осы бапта белгіленген біліктілік талаптарына сәйкестігін растау үшін мемлекеттік сатып алуды ұйымдастырушыға мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру қағидаларында көзделген тиісті құжаттарды ұсынады.

Сонымен қатар, Заңның 21-бабының 2-тармағына сәйкес, конкурстық құжаттамада осы Заңның 9-бабында белгіленген біліктілік талаптарынан басқа:

- сатып алынатын тауарларға, жұмыстарға, көрсетілетін қызметтерге ұлттық стандарттар, ал олар болмаған жағдайда мемлекетаралық стандарттар көрсетіле отырып, техникалық ерекшелік. Ұлттық және мемлекетаралық стандарттар болмаған жағдайда мемлекеттік сатып алуды нормалау талаптарын ескере отырып, сатып алынатын тауарлардың, жұмыстардың, көрсетілетін қызметтердің талап етілетін функционалдық, техникалық, сапалық және пайдалану сипаттамалары көрсетіледі;
- тауарды жеткізу, жұмыстарды орындау, көрсетілетін қызметтерді ұсыну орны және тағы басқалар көрсетілуге тиіс.

Конкурстық құжаттамада әлеуетті өнім берушілерге өткізілетін мемлекеттік сатып алудың шарттары туралы неғұрлым толық ақпарат алуға мүмкіндік беретін өзге де қосымша мәліметтер қамтылуы мүмкін.

Заңның 16-бабының 7-1) тармақшасына сәйкес уәкілетті орган мемлекеттік сатып алу кезінде әлеуетті өнім берушілер мен өнім берушілерге қосымша талаптар белгіленуі мүмкін жекелеген тауарлардың, жұмыстардың, көрсетілетін қызметтердің тізбесін әзірлейді және бекітеді.

Осылайша, Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің Бірінші орынбасары – Қазақстан Республикасының Қаржы министрінің 2019 жылғы 28 ақпандағы № 155 бұйрығымен мемлекеттік сатып алу кезінде әлеуетті өнім берушілер мен өнім берушілерге қосымша талаптар белгіленуі мүмкін жекелеген тауарлардың, жұмыстардың, көрсетілетін қызметтердің тізбесі бекітілген.

Жоғарыда көрсетілген тізбеге сәйкес медициналық қарап-тексеру қызметтерін, тамақтандыруды ұйымдастыру қызметтерін, медициналық қалдықтарды кәдеге жарату қызметтерін мемлекеттік сатып алу кезінде әлеуетті өнім берушілердің немесе өнім берушілердің көрсетілген қызметтерді сатып алу жоспарланатын тиісті әкімшілік-аумақтық бірліктің (облыстың, республикалық маңызы бар қаланың және астананың) аумағында орналасуына қатысты қосымша талаптар белгіленуі мүмкін.

Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2015 жылғы 11 желтоқсандағы № 648 бұйрығымен бекітілген Мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру қағидаларының (бұдан әрі – Қағидалар) 238-тармағының 1) және 2) тармақшаларына сәйкес әлеуетті өнім беруші, егер оның конкурсқа қатысуға арналған өтінімі конкурстық құжаттаманың талаптарына сәйкес келмейді деп айқындалса, мынадай негіздер бойынша конкурсқа қатысуға жіберілмейді (конкурсқа қатысушы деп таныла алмайды):

1. техникалық ерекшеліктің ұсынылмауы немесе әлеуетті өнім берушінің конкурстық құжаттаманың талаптарына сәйкес келмейтін техникалық ерекшелікті ұсынуы, сондай-ақ техникалық ерекшелікте талап етілетін құжаттардың ұсынылмауы;

2. техникалық ерекшеліктің талаптарына сәйкес келмеуі.

Осылайша, конкурстық құжаттаманың талаптарына, оның ішінде техникалық ерекшелікте көрсетілген талаптарға сәйкес келмейтін әлеуетті өнім берушілердің өтінімдері конкурстық комиссия тарапынан қабылданбауға жатады.

Талдау нәтижесінде бұл жағдай сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің туындауына, әкімшілік кедергілердің жасалуына немесе жекелеген әлеуетті өнім берушілерге артықшылық берілуіне ықпал ететіндігі туралы қорытынды жасауға болады.

Лауазымды тұлғалардың міндетінің орнына құқықтарының белгіленуі орын алған, өйткені «құқылы», «мүмкін» деген тұжырымдар қолданылған. Медициналық қарап-тексеру қызметтерін, тамақтандыруды ұйымдастыру қызметтерін, медициналық қалдықтарды кәдеге жарату қызметтерін жеткізушіні таңдау тәртібінің енгізілуі жоғарыда көрсетілген қызметтер бойынша мемлекеттік сатып алуды уақтылы жүргізуге оң әсер етпейтіні анық.

2. Заңның 9-бабының 1-тармағына сәйкес әлеуетті өнім берушілерге мынадай біліктілік талаптары қойылады:

1. құқық қабілеттілігіне (заңды тұлғалар үшін), азаматтық әрекет қабілеттілігіне (жеке тұлғалар үшін) ие болуға;
2. қаржылық тұрақты болуға және тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда белгіленген айлық есептік көрсеткіштің алты еселенген мөлшерінен асатын салық берешегінің болмауына.

Әлеуетті өнім берушінің қаржылық тұрақтылығы мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру қағидаларында айқындалған тәртіппен анықталады;

3. банкроттық не тарату рәсіміне жатпауға;
4. мемлекеттік сатып алу туралы шарт бойынша міндеттемелерді орындау үшін жеткілікті материалдық, еңбек және қаржылық ресурстарға ие болуға;
5. жұмыс тәжірибесінің болуына (мемлекеттік сатып алудың нысанасы әлеуетті өнім берушінің лицензиясының және (немесе) рұқсатының болуын көздейтін жағдайларды қоспағанда

Заңның 9-бабының 2-тармағына сәйкес:

«Осы баптың 1-тармағының 4) тармақшасында көрсетілген, мынадай біліктілік талаптарын белгілеуге жол берілмейді:

1. әлеуетті өнім берушілердің мемлекеттік сатып алуға қатысуын шектейтін және негізсіз қиындататын;
2. тауарларды, жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді мемлекеттік сатып алу туралы шарт бойынша міндеттемелерді орындау қажеттілігінен тікелей туындамайтын».

Мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру қағидаларының (бұдан әрі – Қағидалар) 114-тармағына сәйкес:

«Конкурстық құжаттамада тауар белгілеріне, қызмет көрсету белгілеріне, фирмалық атауларға, патенттерге, пайдалы модельдерге, өнеркәсіптік үлгілерге, тауардың шығарылған жерінің атауына және өндірушінің атауына, сондай-ақ сатып алынатын тауардың, жұмыстың, көрсетілетін қызметтің белгілі бір әлеуетті өнім берушіге тиесілігін айқындайтын жағдайда өзге де сипаттамаларға сілтемелердің болуына жол берілмейді».

Қағидалардың 182-тармағына сәйкес:

«Тапсырыс беруші қажеттілік болған жағдайда конкурстық құжаттаманың ажырамас бөлігі болып табылатын біліктілік талаптарының жобасына, техникалық ерекшелікке немесе шарт жобасына өзгерістер және (немесе) толықтырулар енгізу туралы бекітілген шешімді конкурстық құжаттама жобасын алдын ала талқылау мерзімі өткен күннен бастап үш жұмыс күнінен кешіктірмей бірыңғай ұйымдастырушыға жібереді».

Қағидалардың 183-тармағына сәйкес:

«Бірыңғай ұйымдастырушы тапсырыс берушінің конкурстық құжаттаманың ажырамас бөлігі болып табылатын техникалық ерекшелікке немесе шарт жобасына өзгерістер және (немесе) толықтырулар енгізу туралы бекітілген шешімі негізінде конкурстық құжаттама жобасын алдын ала талқылау мерзімі өткен күннен бастап бес жұмыс күнінен кешіктірмей конкурстық құжаттаманың ажырамас бөлігі болып табылатын техникалық ерекшелікке немесе шарт жобасына өзгерістер және (немесе) толықтырулар енгізеді».

Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексінің (бұдан әрі – ӘҚБтК) 207-бабының 1-бөлігіне сәйкес:

«Әлеуетті өнім берушілерге сандық өлшемі жоқ және (немесе) әкімшілендірілмейтін кез келген талаптарды белгілеу арқылы конкурстық құжаттамаға (аукциондық құжаттамаға) қойылатын Қазақстан Республикасы мемлекеттік сатып алу туралы заңнамасының талаптарын бұзу не Қазақстан Республикасының мемлекеттік сатып алу туралы заңнамасында көзделген жағдайларды қоспағанда, сатып алынатын тауарлардың, жұмыстардың, көрсетілетін қызметтердің жекелеген әлеуетті өнім берушілерге тиесілігін айқындайтын сипаттамаларды көрсету, сондай-ақ баға ұсыныстарын сұрату тәсілімен мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру кезінде орналастырылатын ақпаратта осындай талаптарды немесе сипаттамаларды көрсету – лауазымды адамдарға елу айлық есептік көрсеткіш мөлшерінде айыппұл салуға алып келеді».

ӘҚБТК-нің 207-бабының 5-бөлігіне сәйкес:

«Әлеуетті өнім берушілерге және (немесе) олар жұмыстарды не көрсетілетін қызметтерді орындауға тартатын қосалқы мердігерлерге (бірлесіп орындаушыларға) конкурстық құжаттамада (аукциондық құжаттамада) Қазақстан Республикасының мемлекеттік сатып алу туралы заңнамасында көзделмеген біліктілік талаптарын белгілеу – лауазымды адамдарға елу айлық есептік көрсеткіш мөлшерінде айыппұл салуға алып келеді».

ӘҚБТК-нің 207-бабына ескертпенің 1) тармақшасының 5) тармақшасына сәйкес:

«Осы бапта лауазымды адамдар деп: бесінші бөлік бойынша – бірінші басшыны не жауапты хатшыны немесе Қазақстан Республикасының Президенті айқындайтын жауапты хатшының өкілеттіктерін жүзеге асыратын өзге де лауазымды адамды, тапсырыс берушіні не оның міндеттерін атқаратын адамды, мемлекеттік сатып алудың бірыңғай ұйымдастырушысының бірінші басшысын не оның міндеттерін атқаратын адамды түсіну қажет».

Жоғарыда баяндалғандардың негізінде, егер тапсырыс беруші алдын ала талқылау қорытындысы бойынша әлеуетті өнім берушілердің мемлекеттік сатып алуға қатысуын шектеуге және негізсіз қиындатуға әкеп соққан конкурстық құжаттамаға өзгерістер енгізу туралы шешім қабылдаған жағдайда, әкімшілік жауапкершілікке, оның ішінде мемлекеттік сатып алудың бірыңғай ұйымдастырушысының бірінші басшысы тартылады.

Бұл норма тиімсіз болып табылады, өйткені мемлекеттік сатып алудың бірыңғай ұйымдастырушысының бірінші басшысы тапсырыс беруші меңгерген барлық арнайы білімді (мысалы, сәулет, энергетика, медицина және т.б. салаларында) толық меңгеруі мүмкін емес.

Аталған сыбайлас жемқорлық тәуекелі **«Функцияларды, міндеттерді, құқықтар мен жауапкершілікті тиісінше айқындамау»** факторына жатады.

3. Ережеге енгізілген жаңалықтардың бірі рейтингтік-балдық жүйені (бұдан әрі – РБС) қолдана отырып конкурс болып табылады.

Қағидалардың 327-329-тармақтарына сәйкес РБС пайдалана отырып, конкурс тәсілімен мемлекеттік сатып алу жөніндегі конкурстық комиссия құрылмайды. РБС пайдалана отырып Конкурсқа қатысуға өтінімдерді ұсыну мерзімі өткеннен кейін веб-портал РБс пайдалана отырып, конкурс тәсілімен мемлекеттік сатып алу қорытындылары туралы хаттаманы автоматты түрде қалыптастырады. Веб-портал конкурстық баға ұсыныстарын және конкурстық баға ұсынысына әсер ететін критерийлерді автоматты түрде салыстырады және жеңімпазды анықтайды. Демек, РБс қолдану конкурсында адами фактор алынып тасталды.

Сондай-ақ, Ережеге негіздемелік келісімдерді пайдалана отырып, конкурс енгізілді. Конкурс екі кезеңнен тұрады, бірінші кезеңді бірыңғай ұйымдастырушы өткізеді, әлеуетті өнім берушілермен негіздемелік келісім жасасады, екінші кезеңді тапсырыс берушілер өз бетінше өткізеді.

ҚР Қаржы министрінің 2022 жылғы 17 қаңтардағы № 44 бұйрығына сәйкес негіздемелік келісімді пайдалана отырып, конкурс тәсілімен мемлекеттік

сатып алу мынадай тауарлар, жұмыстар, көрсетілетін қызметтер (Бұдан әрі – ТЖҚ) бойынша жүзеге асырылады: 1) тіркелген телефон байланысы, ұялы байланыс және Интернетке қол жеткізу жөніндегі қызметтер; 2) бензин (АИ-92, АИ-95, АИ-98), дизель отыны (жазғы, қысқы, арктикалық).

Осылайша, ТЖҚ деректерін сатып алу уақыты айтарлықтай қысқарды. Заңның 47-бабының 1-тармағына сәйкес әлеуетті өнім беруші Тапсырыс берушінің, Мемлекеттік сатып алуды ұйымдастырушының, мемлекеттік сатып алуды бірыңғай ұйымдастырушының, комиссиялардың, сарапшының, Мемлекеттік сатып алу саласындағы бірыңғай оператордың әрекеттеріне (әрекетсіздігіне), шешімдеріне, егер олардың әрекеттері (әрекетсіздігі), шешімдері әлеуетті өнім берушінің құқықтары мен заңды мүдделерін бұзса, шағымдануға құқылы.

Мемлекеттік сатып алу қорытындыларының хаттамасына шағымданған жағдайда, конкурс "шағымдануда" мәртебесіне ауысады, жүргізілген камералдық бақылау нәтижелері бойынша мәртебе "хабарламаны орындау туралы шешім қабылдауға" ауыстырылады.

Алайда, ҚР Қаржы министрінің 2015 жылғы 30 қарашадағы № 598 бұйрығымен бекітілген камералдық бақылау жүргізу қағидаларының 25 - тармағына сәйкес уәкілетті органның ведомствосы бес жұмыс күні ішінде шағым жіберілген кезде камералдық бақылау сапасын бақылауды және шағымдарды қарау сапасын бақылауды жүзеге асырады.

Бұл ретте, уәкілетті органның шағымдар бөлімі уәкілетті органның сапаны бақылау бөліміне хабарлама жіберетін мерзім регламенттелмеген.

Іс жүзінде камералдық бақылау аяқталғаннан кейін конкурстар "сапа бақылауын өткізуді күту" мәртебесінде болады.

Заңнамадағы бұл құқықтық алшақтық мемлекеттік сатып алу рәсімдерінің кешіктірілуіне әкелетін сыбайлас жемқорлық тәуекелін білдіреді.

4. Қағидалардың 115-тармағына сәйкес конкурсты ұйымдастыруды және өткізуді бірыңғай ұйымдастырушы Тапсырыс берушінің келесі құжаттарды қамтитын қазақ және орыс тілдеріндегі тапсырманы ұсынуы негізінде жүзеге асырады:

1) Тапсырыс берушінің конкурс комиссиясының құрамына енгізу үшін Тапсырыс беруші өкілдерінің арасынан кандидатураларды көрсете отырып, тапсырыс берушінің бірінші басшысы не оның міндетін атқарушы тұлға не Бюджеттік бағдарламаның басшысы не оның міндетін атқарушы тұлға қол қойған конкурс өткізуге тапсырыс берушінің өтінімі;

2) Тапсырыс берушінің бірінші басшысы не оның міндетін атқарушы тұлға, не Бюджеттік бағдарламаның басшысы не оның міндетін атқарушы тұлға бекіткен біліктілік талаптарының жобасы, техникалық ерекшелік, конкурстық құжаттаманың ажырамас бөлігі болып табылатын шарттың жобасы және оны құрған (тартқан) жағдайда сараптама комиссиясының не сарапшының құрамы.

Заңның 9 - бабы 1-тармағының 4) тармақшасына сәйкес әлеуетті өнім берушілерге мынадай біліктілік талаптары қойылады: Мемлекеттік сатып алу туралы шарт бойынша міндеттемелерді орындау үшін жеткілікті материалдық, еңбек және қаржы ресурстарына ие болу.

Заңның 9-бабының 2-тармағында осы баптың 1-тармағының 4) тармақшасында көрсетілген біліктілік талаптарын белгілеуге жол берілмейді, олар:

1) әлеуетті өнім берушілердің мемлекеттік сатып алуға қатысуын шектейді және негізсіз қиындатады;

2) тауарларды, жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді мемлекеттік сатып алу туралы шарт бойынша міндеттемелерді орындау қажеттілігінен тікелей туындамайды.

Алайда, талдаумен техникалық қадағалау және жобаларды басқару жөніндегі инжинирингтік қызметтерді мемлекеттік сатып алуды жүргізу кезінде Тапсырыс берушілер аккредиттеудің нақты салалары бар меншікті немесе тартылған мобильді (жылжымалы) сынақ зертханасының болуы бойынша біліктілік талаптарын белгілейтіні анықталды.

Алайда, "Қазақстан Республикасындағы сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі туралы" ҚР Заңының 34-1-бабының 8-тармағына сәйкес жеке тұлғалар мен аккредиттелген заңды тұлғалар техникалық қадағалау жөніндегі қызметті жүзеге асыру кезінде өлшеу және бақылау құралдарын, нормативтік құжаттаманы және аккредиттелген зертхананы (тартылған) меншік немесе жалға алу құқығында ұстауға міндетті.

Әлеуетті өнім берушінің материалдық және еңбек ресурстарын иеленгенін растайтын құжат ҚР және аккредиттеу саласының заңнамасына сәйкес берілген аккредиттеу аттестаты болып табылады.

Бұл факт конкурсқа қатысатын әлеуетті өнім берушілердің санын шектеуге әкеп соғады.

Осылайша, тапсырыс берушілер мемлекеттік сатып алуға қатысушыларға қойылатын талаптарды асыра бағалайды. Талдау бұл жағдай сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің пайда болуына ықпал етеді деген қорытындыға әкеледі.

* Коммуналдық меншік және мемлекеттік мүлікті пайдалану саласындағы қызмет бағыты бойынша:

6. Қазақстан Республикасы Премьер-Министрі орынбасарының – Қаржы министрінің 2023 жылғы 29 маусымдағы №721 бұйрығымен бекітілген дүлей зілзалалар мен авариялар салдарынан физикалық және моральдық тозу салдарынан жарамсыз болып қалған мемлекеттік мүліктің жекелеген түрлерінің жойылуын және жойылуын ресімдеу қағидаларында. ҚР Үкіметінің 2011 жылғы 1 маусымдағы № 615 қаулысымен мемлекеттік заңды тұлға басшысының шешіміне сәйкес мүліктің жекелеген түрлерінің жойылуы мен жойылуын ресімдеу кезінде Комиссия құрамына тиісті мамандар (сарапшылар) енгізілуі мүмкін екендігі көрсетілген.

Жергілікті атқарушы органдар жергілікті бюджеттер есебінен ұсталатын мемлекеттік мекемелердің мүлкін есептен шығаруды келіскен кезде сарапшы мамандарды қалай анықтау керек, олардың қандай біліктілік талаптары болуы тиіс, осы сарапшылар өз қорытындысын шығарған кезде қандай жауапкершілікке тартылады деген сұрақ туындайды.

Мемлекеттік мекемелердің мемлекеттік мүліктің техникалық жай-күйі бойынша сапалы қорытынды алу мақсатында сарапшылардың құзыретін регламенттейтін ережелердің болмауына байланысты сарапшылардың іс-әрекеттері регламенттелмеген.

Заңнамада көрсетілген құқықтық олқылық нормативтік құқықтық актілерді өз бетінше түсіндіруге мүмкіндік туғызатын сыбайлас жемқорлық тәуекелін білдіреді.

7. ҚР Ұлттық экономика министрінің 2015 жылғы 16 қаңтардағы № 17 бұйрығымен бекітілген мемлекеттік мүлікті сенімгерлік басқаруға беру Қағидаларының және мемлекеттік мүлікті сенімгерлік басқарудың үлгілік шартының (бұдан әрі – қағидалар) 2-тарауына сәйкес Құрылтайшы объектіні кейіннен сатып алу құқығымен сенімгерлік басқаруға беру туралы шешім қабылдайды, ол тендерлік негізде жүзеге асырылады.

Қағидалардың 12-тармағына сәйкес тендерлерді немесе жабық тендерлерді ұйымдастыру және өткізу үшін құрылтайшы тендер комиссиясын құрады.

Осылайша, Қағидалардың 33-тармағына сәйкес тендерге қатысушылардың өтінімдерін құрылтайшы тендерге жіберілген қатысушыларды айқындау мақсатында тізілімнің веб-порталында, яғни тендерді ұйымдастырушы - бөлім ғана қарайды. Қатысушы хабарламада көрсетілген талаптарға сәйкес келмеген жағдайда құрылтайшы себебін көрсете отырып, қатысушыны тендерге жібермейді. Ал, тендерге қойылатын шарттар мен талаптарды басқару органы әзірлейді.

Құқықтық актілер мен ішкі құжаттар ережелерінің көрсетілген қайшылығы құрылтайшының тендерге қатысушылардың өтінімдерін тиісінше қарамауынан көрінетін сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін білдіреді, өйткені тендердің талаптары мен шарттарын анықтайтын басқару органы да, тиісті функциялары бар тендерлік комиссия да тендерге қатысушылардың өтінімдерін қарауға құқылы емес.

8. ҚР Ұлттық экономика министрінің 2015 жылғы 17 наурыздағы № 212 бұйрығымен бекітілген мемлекеттік мүлікті жалдауға (жалға алуға) беру қағидаларына (бұдан әрі – жалдау қағидалары) сәйкес Жалға беруші-Мемлекеттік мүлік жөніндегі уәкілетті орган немесе жергілікті атқарушы орган (жергілікті бюджеттен қаржыландырылатын атқарушы орган) не жергілікті қоғамдастық жиналысының келісімі бойынша аппарат аудандық маңызы бар қала, ауыл, кент, ауылдық округ әкімі, сондай-ақ аудандық маңызы бар қала, ауыл, кент, ауылдық округ әкімі.

Тендер өткізу кезінде жалға алу Қағидаларының 34-тармағына сәйкес өтінімдерді және оларға қоса берілетін құжаттардың электрондық (сканерленген) көшірмелерін жалға беруші тендерге жіберілген қатысушыларды айқындау мақсатында тізілімнің веб-порталында қарайды. Қатысушы тендер өткізу туралы хабарламада көрсетілген талаптарға сәйкес келмеген жағдайда, Жалға беруші себебін көрсете отырып, қатысушыны тендерге жібермейді.

Осылайша, жалға беруші қатысушыларды тендерге жіберу туралы шешім қабылдайды. Бұл ретте, тендерді дайындау және өткізу кезінде жалға беруші тендерлік комиссияны қалыптастырады, оның құзыретіне: тендердің шарттарын және тендерге қатысушыға қойылатын талаптарды айқындау; жалдау ақысының ең төменгі мөлшерлемесін белгілеу; гарнтиндік жарнаның мөлшерін бекіту кіреді.

9. Жалға алу Ережесінің 6-тармағына сәйкес шарт кейіннен ұзарту құқығымен үш жылдан аспайтын мерзімге жасалады.

Негізгі шартқа қосымша келісім жалға алушының шарттың қолданылу мерзімін ұзарту туралы өтініші және жалға берушінің шешімі негізінде жасалады, егер шарт мерзімі аяқталғанға дейін кемінде он жұмыс күні бұрын баланс ұстаушы бас тарту себебін көрсете отырып, жалға берушіге шарттың қолданылу мерзімін ұзартудан жазбаша бас тартуды ұсынбаса.

Жалға алушының шарттың қолданылу мерзімін ұзартуға өтініші объектінің, оның баланс ұстаушысының атауы көрсетіле отырып, тізілімнің веб-порталында шарт аяқталғанға дейін он жұмыс күнінен кешіктірілмей электрондық нысанда ресімделеді.

Шартқа қосымша келісім тізілімнің веб-порталында электрондық форматта жасалады және шарттың қолданылу мерзімі аяқталғанға дейін үш жұмыс күнінен кешіктірілмей ЭЦҚ пайдалана отырып, жалға беруші мен жалға алушы қол қояды.

Веб-порталда шарттың қолданылу мерзімін ұзартуға өтініш беру мүмкіндігі 30 күнтізбелік күн бұрын туындайды, бұл ретте өтінім берудің соңғы мерзімі (шарт аяқталғанға дейін он жұмыс күнінен кешіктірілмей) шектелмейді.

Осылайша, жалға алушы өтінімді көрсетілген мерзімнен кешіктіріп берген жағдайда, Жалға беруші өтінімді қабылдау не қабылдамау туралы шешімді дербес қабылдайды.

10. Жалға алу Ережесінің 47-тармағына сәйкес жалға берілетін объектілерді қосалқы жалға беру баланс ұстаушы мен жалға берушінің жазбаша рұқсатымен жүзеге асырылады.

Жалға берілетін объектілерді қосалқы жалға беруге рұқсат алу үшін жалға алушы теңгерім ұстаушыға және жалға берушіге қосалқы жалдау шарттары мен мерзімдерін көрсете отырып, тиісті жазбаша өтініш жасауға жол бермейді.

Жалға беруші мен баланс ұстаушы жалға алушының жалға берілетін объектілерді қосалқы жалға беру туралы өтінішін он бес жұмыс күні ішінде қарайды және мынадай шешімдердің бірін қабылдайды:

- 1) жалға берілетін объектілерді қосалқы жалға беруді келісу;
- 2) жалдау шартына қосалқы жалдау шарттары мен мерзімдері сәйкес келмеген жағдайда, жалға берілетін объектілерді қосалқы жалға беруден бас тарту туралы.

Бұл ретте үлгілік шартқа сәйкес жасалған шарттар бойынша мемлекеттік мүліктің нысаналы пайдаланылуын бақылауды жалға беруші жүзеге асырады. Сондай-ақ, жалдау ережелерінде жалға алушы мен қосалқы жалға алушы

арасындағы қарым-қатынасты рәсімдеу рәсімі көзделмеген, сондай-ақ жалға алушының жалдау ақысының мөлшерлемесі белгіленбеген, бұл жалға алушыға мемлекеттік мүлікті жалға алу ережелерінде белгіленген мөлшерлемеден жоғары мөлшерлемен қосалқы жалға беруге мүмкіндік береді.

Осылайша, мемлекеттік мүлікті қосалқы жалға беру рәсімі ашықтық, ашықтық, есептілік және бақылау, жариялылық, мемлекеттік мүлікті қоғам игілігі үшін тиімді пайдалану қағидаттарына сәйкес келмейді.

Бөлімнің ішкі құжаттарындағы сыбайлас жемқорлық тәуекелдері.

Бөлім қызметіндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу барысында бөлімнің ішкі құжаттарында сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ.

2. Бөлімнің ұйымдастыру-басқару қызметіндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау.

Персоналды басқарумен байланысты сыбайлас жемқорлық тәуекелдері.

Бөлімнің штат саны-10 бірлік мемлекеттік қызметші, шарт бойынша қызметкерлер-7 бірлік, оның ішінде 3 бірлік-0,5 ставка. Мемлекеттік қызметшілердің 2 бос лауазымы бар.

Кадрлардың ауысымдылығын талдау көрсеткендей, 2025 жылғы қаңтар-маусым аралығындағы кезеңде 3 мемлекеттік қызметші өз еркімен жұмыстан шығарылды, оның ішінде 1 – і - басқа мемлекеттік органға ауысуына байланысты, 2-і-басқа мемлекеттік лауазымға орналасуына байланысты.

Тәртіптік практиканы талдау барысында қызметтік міндеттерін тиісінше орындамағаны үшін екі мемлекеттік қызметшіге "ескерту" түрінде тәртіптік жаза қолданылғаны анықталды. Тәртіптік кеңес отырысының қорытындылары бойынша тәртіптік жауапкершілікке тартылған сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасағаны үшін, сондай-ақ теріс себептермен жұмыстан шығарылған адамдар үшін тәртіптік жазалар жоқ.

Барлық мемлекеттік қызметшілер атқаратын лауазымына қойылатын біліктілік талаптарына сәйкес келеді. Қызметкерлердің біліктілігін арттыру, оқытудан өту мерзімдері мен тәртібі белгіленген кестеге сәйкес өтеді.

Мүдделер қақтығысына байланысты сыбайлас жемқорлық тәуекелдері.

Бөлім қызметіндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне, мүдделер қақтығысына байланысты сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу барысында анықталған жоқ.

Мемлекеттік қызмет көрсетумен байланысты сыбайлас жемқорлық тәуекелдері.

Бөліммен мемлекеттік қызметтер көрсетілмейді.

Рұқсат беру функцияларын іске асыруға байланысты сыбайлас жемқорлық тәуекелдері.

Бөлім рұқсат беру функцияларын іске асырмайды.

Бақылау функцияларын іске асыруға байланысты сыбайлас жемқорлық тәуекелдері.

Бөлім бақылау функцияларын жүзеге асырмайды.

Ұсыныстар
АНЫҚТАЛҒАН СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРІН
ЖОЮ БОЙЫНША:

**"Қарағанды қаласының мемлекеттік активтер және сатып алу
бөлімі" мемлекеттік мекемесіне:**

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне жол бермеу мақсатында сыбайлас жемқорлық бұзушылықтарға жол бермеу бойынша ішкі бақылауды тұрақты негізде жүргізу;

1. Анықталған сыбайлас жемқорлық тәуекелдері бойынша қызметтің екі бағыты бойынша көрсетілген тәуекелдерді жою үшін уәкілетті органдарға ұсыныстар енгізу:

* Мемлекеттік сатып алу саласында;

* Коммуналдық меншік саласында.

3. "Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызметі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Мемлекеттік мүлік туралы", "Мемлекеттік сатып алу туралы" заңнамаларды және басқа да заңнамалық актілерді мүлтіксіз сақтау.

4. Бөлімнің қызметіне қатысты Қолданыстағы заңнамаға сыбайлас жемқорлықтың алғышарттарын тудыратын қайшылықтарды, олқылықтарды, жанжалдарды жою тұрғысынан тұрақты талдау жүргізу.

5. Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау нәтижелері бөлімнің ашық интернет-ресурстарында жариялансын.

Жұмыс тобының жетекшісі
Ішкі өткізу бойынша
сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін талдау,
басшының орынбасары
«Қарағанды қаласының мемлекеттік
активтер және сатып алу бөлімі» ММ

 Т.Е. Қаппасов

Жұмыс тобының мүшелері:

Қарағанды қаласының
мемлекеттік мекемелерінің
мемлекеттік сатып алу
секторының меңгерушісі

 А.К. Ойратов

Мемлекеттік мүлікті пайдалану
секторының меңгерушісі

 Д.М. Умирсеитова

Коммуналдық меншікті
басқару және қаржылық
есептілік секторының меңгерушісі

 Н.Қ. Нақатов

Квазимемлекеттік ұйымдар
мен білім беру объектілерін
мемлекеттік сатып алу
секторының меңгерушісі

 Ж.С. Кистаубаева

Статистик

 А.К. Ибраева